

Tuông bà thánh Xêxilia / par
Paul Đỗ Tri Co tu Dautry

Đỗ, Paul Tri Co. Auteur du texte. Tuông bà thánh Xêxilia / par Paul Đỗ Tri Co tu Dautry. 1931.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».
- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

[CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.
- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter utilisation.commerciale@bnf.fr.

8°
INDO-CHINOIS

1563

PAUL DÔ-TRI-CO
TỰ' DAUTRY

TUÔNG
BÀ THÁNH

XEXILIA

16167

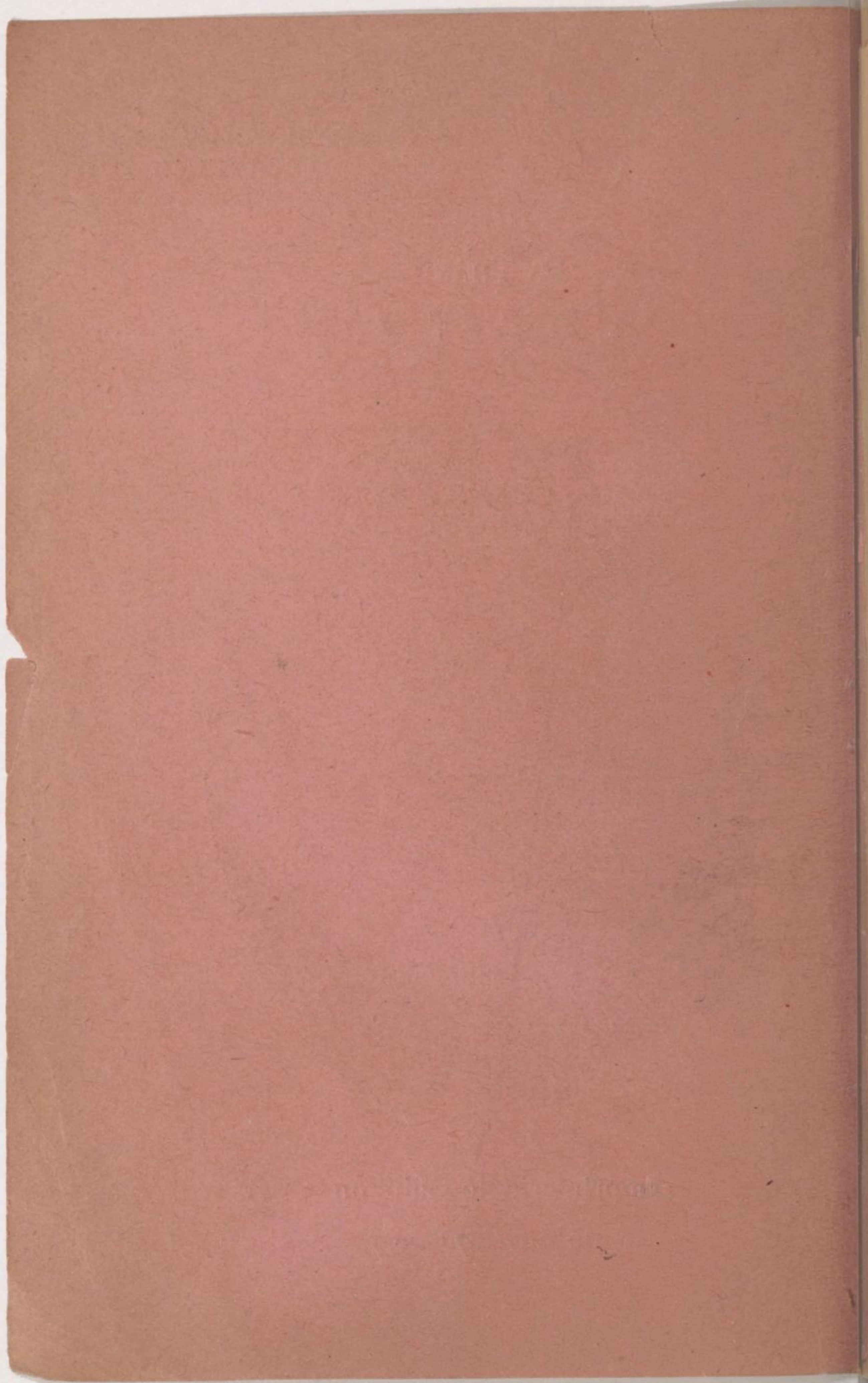

Imprimerie de Quinhon

Quinhon (Annam)

(C.)

1563

TUÔNG

BÀ THÁNH

XEXILIA

ĐỒNG-TRINH

Cùng

CÁC BẠN TỰ ĐẠO

P A R

PAUL ĐÔ-TRI-CO tự DAUTRY

Imprimerie de Quinhon

Quinhon (Annam)

*80 Indoch
1563*

Nil obstat

AND. ĐOÀI

Censor Delegatus.

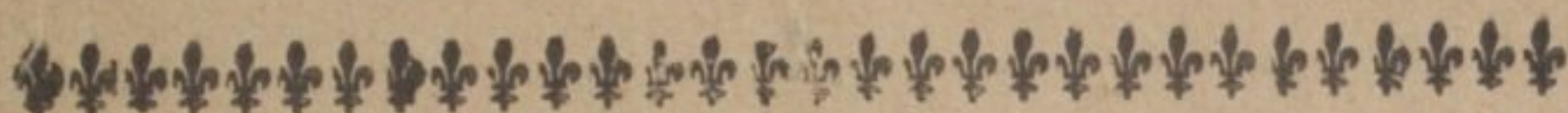
Saigon, die 12 Dec. 1930.

Vu le témoignage
du censeur délégué
j'accorde l'autorisation demandée.

Saigon, le 23 Decembre 1930

† J. DUMORTIER

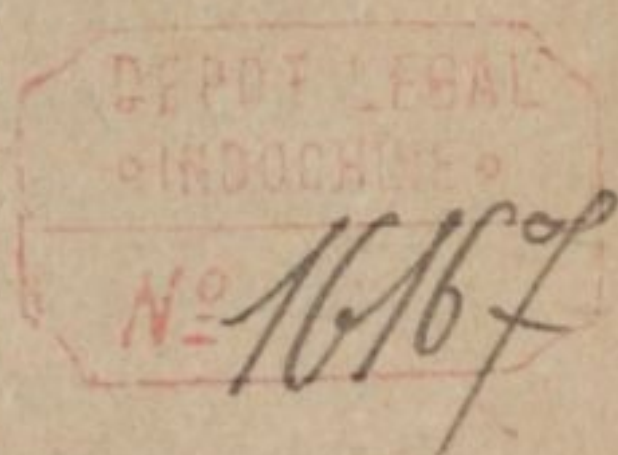
ÉV. VIC. APOST.

TUỒNG

Bà thánh Xêxilia đồng trinh
cùng các bạn tử đạo.

Nhắc sơ sự tích người.

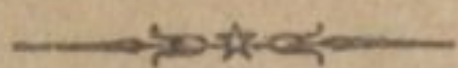

Bà thánh này con dòng rất sang trọng ở thành
Rôma. Dòng Xêxiliô thì có bà Caia Xêxilia vợ ông
Takino Auciênô là người dân Rôma đã dựng hình
tại thành Capitôlê, còn ngoại trừ các hàng quan thị

có 13 người được chọn làm lãnh sự chánh chung trong đó thì có ông Xêxiliô Matêlô là người đã nổi danh cả thế trong mấy trận đánh thành Banôma. Sau lại còn ông Kinhtô là người đã thắng vua Jugutha và đã tỏ ra lòng can đảm lạ thường lúc bị đày làm cho dân chúng đều cảm động đến xin vua tha cho người. — Nói tóm lại là một dòng dõi rất sang trọng và phú quý toàn hai. Là một dòng đã trở ra một thánh đồng trinh tử đạo trong thế kỷ thứ hai làm cho mùi hương bát ngát xông cả thành Rôma và làm cho thành này được tỏ rạng hơn nữa. — Thánh trẻ này sinh năm 161 đời vua Mác-cô Aurêlô. Đền chỗ người sanh ra ở tại Champ de Mars, trên chỗ ấy bây giờ hồn đạo đã xây một đền thờ kêu là « Eglise de sainte Cécile de Domo. Dầu mà người ở giữa sự sang trọng thì lòng người cũng khiêm nhượng và giữ mình đồng trinh ; người khấn hứa sự ấy trước mặt Chúa mà thôi (Vì đời đó chưa có lập lễ khấn hứa trọng thể như đời ta bây giờ). Cha mẹ người không hay biết sự ấy chút nào, cho nên gả người cho người ngoại tên là Valêrianô (Vì thuở đó chưa cấm làm bạn với người ngoại giáo). Bởi người trông cậy Chúa và kêu xin lắm nên Chúa cho bạn người và em là Tiburtiô chẳng những trở lại đạo mà lại được phước tử vì đạo nữa. Người là một tay thợ đòn, nên Hội thánh đã chọn người làm bổn mạng các-bạn đòn nhạc.

Lạy bà thánh Xêxilia xin cầu cho chúng tôi.

TIÊU TỰ

Đời càng văn minh thì ai ai cũng đều bãi cựu theo tân, trước kia hát bộ rày là cải lương. Tuồng nầy kịch kia đều cải sửa theo điệu kiêu thời. Người soạn kịch càng ngày càng đông lên. Nào là những truyện Nhạc phi, Ngũ hổ đề nhắc lại mấy vị anh hùng đời trước. Còn đạo Công giáo chúng ta biết bao là anh hùng chí sĩ là những kẻ dám trải mật phơi gan, dám liều thân đổ máu để chứng sự thật như : Bà thánh Xêxilia và Hai bạn là Valêrianô và Tiburtiô mà tôi kể sau đây như vậy tưởng cũng nên soạn ra tuồng mà công hiến cho khán giả trước là cho sáng danh Đạo Thánh sau cũng giúp vui cho anh em giáo hữu. Vì lẽ đó mà tuồng nầy xuất bản, tấm lòng thành thật đối với vấn đề Thiện bản và cuộc truyền giáo ở xứ nầy. Diễn tuồng đạo gồm đủ phong hoá ấy là giảng đạo bằng việc làm vậy. Tuồng nầy soạn ra rất rõ ràng : cách đi đứng, lời nói và bài hát đều có chỉ tỏ, dầu cho ai cũng có thể tập diễn được hết. Tôi xin hiến cho anh em giáo hữu bốn tuồng nầy và chỉ mong rằng được quý vị hoan nghinh mà giúp tôi tán thành cái chủ nghĩa cao thượng là vấn đề truyền bá tư tưởng Công-giáo và vấn đề Thiện bản.

Về y phục thì sẵn có những hình, ta cứ đó mà sắm sửa y theo khỏi lo không giống. Ước gì mỗi họ ra công tập rèn mà diễn cho anh em giáo hữu

và trẻ nam nữ nhi đồng xem, thì ích lợi toàn hai, mà cũng là một dịp bày tỏ đức tin cho kẻ ngoại giáo. Thật là một cách giảng đạo hay ho tốt lành. Anh em các họ ai muốn diễn mà có cần hỏi đều chi tôi sẵn lòng chỉ bảo.

CÁC VAI TUỒNG.

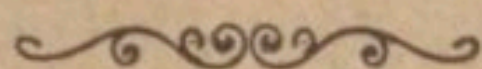
- 1 — Bà thánh Xêxilia.
- 2 — Ông Valêrianô.
- 3 — Ông Tiburtiô em của Valêrianô.
- 4 — Quan cai Maximô.
- 5 — Thánh Phao-lô.
- 6 — Thiên thần.
- 7 — Đức giáo tông Urbanô.
- 8 — Cha của Xêxilia.
- 9 — Mẹ của Xêxilia.
- 10 — Quản gia.
- 11 — Quan trấn Almakiô.
- 12 — 2 tên gianô.
- 13 — 2 tên lính hầu.
- 14 — 2 tên hầu.
- 15 — Ít đứa ăn mày và vài người bôn đạo.

Y phục theo Rôma đời thứ II.

★★

Màn thứ Nhứt

Một cảnh nhà sang trọng, có 1 bàn thờ ở giữa 1 ảnh chuộc tội. Vai tuồng : Xêxilia và Cha mẹ nàng, kéo màng Xêxilia bước ra một mình.

Xêxilia.

Đầy tớ hèn Chúa là tôi Xêxilia tên thiếp. Nhờ lượng cả Chúa Trời. Hết dạ thờ Chúa Kitô, dầu lời lãi cả và thế gian thì tớ hèn chẳng sá. Ngửa trông mẹ ra ơn phù hộ cho con nắm giữ trinh đồng. Lạy Chúa xin soi thấu mấy lời hèn mọn này.

(Quí gối xuống hát : Air : Je mets ma confiance)

Kìa tôi tớ Chúa xin khẩn hứa một lòng giữ đức trinh,

Nguyên xin Chúa hãy soi sáng cho con hèn giữ bấy lời.

Con đây xin nguyên vẹn giữ lời.

Dốc noi gương Thánh mẫu xưa.

Lòng sạch sẽ con xin Chúa chớ chê tớ hèn nhậm của này.

(Ông bà ở trong bước ra. Xêxilia đứng dậy chào).

Xêxilia.

Chào cha mẹ dấu yêu. Có chuyện chi mà mẹ cha đến phòng con giờ này ?

Mẹ.

Ờ con, có chuyện rất quan hệ cho con đó con.

Xêxilia.

Lạy mẹ ! có chuyện chi mà quan hệ xin cho con tường kéo lòng con bối rối.

Mẹ.

Này con, mẹ thấy con càng lớn, thì mẹ càng vui mừng bao nhiêu, càng lo lắng cho cuộc tương lai con bấy nhiêu. Hễ là đúng tuổi thành nhen, thì phải lo việc đôi bạn, mà mẹ xem chừng như con chưa để ý đến.

Xêxilia.

Thưa mẹ, con cũng có kết bạn với vài chị ở thành này, mấy chị là người nết na đức hạnh, con ít muốn gần gũi mấy người xấu nết, vì sợ lây theo mà hư danh nhà mình.

Cha.

Không phải vậy đâu con. Lo đôi bạn là con trai lớn lên thì cưới vợ, còn con gái lớn lên thì lấy chồng chớ !

Xêxilia.

(Day ra ngoài nói nhỏ. Ý chao ôi ! Lấy chồng là cái gì ?)

Thưa mẹ có phải mẹ bảo con kết bạn với người nam như lời Sấm truyền dạy chẳng ?

Mẹ.

Con nói đúng, cha mẹ đã định cho con phối
hiệp với Valérianô là con nhà quan sang trọng
và quyền quí. Vậy con phải theo người mà
làm bạn cùng người theo ý cha mẹ. Ngày thứ
bảy sau là ngày lễ cưới, con phải sửa soạn
trang vật quí báu, y phục chỉnh tề, và hãy vưng
lời cho cha mẹ vui lòng, con hãy lo dọn mình.

Cha.

Ồ Xêxilia, con đã đặng người bạn xứng đáng, thì con chớ lo buồn, cha mẹ cũng mừng cho con. Vậy con hãy lo sắp đặt cho tử tế (*Nói với bà*) Thôi ta hãy về phòng cho con an nghỉ (*Hai ông bà đi vô*).

Xêxilia.

(*Lắt đầu tỏ dấu buồn rầu nín lặng một giây*)
Nói một mình : Trời ôi ! tôi đã dốc chí giữ mình đồng trinh, quyết cùng Chúa Kitô kết bạn, mà cha mẹ tôi đành gả tôi cho người ngoại giáo, thế thì khổ cho tôi biết mấy ! Mình tính trốn đi cho rảnh, uã mà không nên, áo mặc sao qua khỏi đầu : Vưng lời cha mẹ thì thất tín cùng Chúa Trời đất, mà trung thành với Chúa thì lại nghịch mạng mẹ cha. Cha chả là khó ! Mà sao tôi khờ dại đến thế ? ta cứ từ ngay đi ; mà sao được, cha mẹ tôi rất nghiêm khắc, và nếu từ chối thì lỗi điều răn thứ bốn : Thảo kính, vưng lời, chịu lụy cha mẹ... (*Chạy lại quì gối trước bàn thờ chấp tay ngửa mặt trông lên ảnh Chuộc tội*) — Lạy Chúa, Chúa xưa vì đức vâng lời nên mới xuống thế mà chịu khổ hình dương ấy ; nay tớ hèn Chúa cùng thế không biết phải làm sao ? Xin Chúa dạy con nhưn đức vưng lời Chúa và chịu lụy mẹ cha, như xưa Chúa đã chịu lụy Đức Mẹ vậy. Con xin Chúa hãy giúp con, vì con chỉ biết trông cậy Chúa mà thôi (*Hát một bài giọng Noël, Noël*).

Ơ' đấng hiển vang. Nguyên xin cứu lấy tở
Giúp sức cho con đánh cùng quỷ ma
Ơ' Chúa Giêsu, rày xin thương đến con
Ban ơn giúp cho, dặng thẳng tam cừ.

Solo

Rày nguyên cùng Đấng vì con luôn chịu bầm
ba năm.

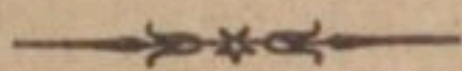
Sao khồ tâm toan lòng thương người nhơn
chẳng quản gì.

Người đã đổ hết giọt máu quý trọng trong
thân mình thánh Chúa.

Cho dặng cứu vớt người thế lâm nguy khốn
này.

MÀN THỨ HAI

*Tableau ngoài hàng cây cối. Valeriano với em
Tiburtio ; gianô.*

Valêrianô.

(*Đứng lại giữa sân khấu*) Gần tới nhà rồi,
chúng ta hãy đi chậm chậm vì còn sớm lắm.

Tiburtio

Này anh Valêrianô, anh rất có phước vì được
người bạn rất quý, em tưởng trên đời có một.

Ca hai

Ta hãy hát mừng một bài (*Air : Amis parlons*)

Ta hãy hiệp mừng cùng nên ca xang — Trời cho ta đây được phước này = Ta hãy vui vầy cùng nhau hân hoan — Thật phước rất nên ca trọng. (*Hai tên gianô tiếp*) = Này ta cũng phải hỉ hoan với quan thầy ta, hết thấy xướng ca. = Vui khoái vui mừng là vui ta la vui — Vạn tuế thánh Jubiter. (*Anh em Valêrianô vào trong, ngoài này hai tên gianô xúm lại*)

Gianô I

Này tụi ơi ! bây giờ tới nhà, chúng ta hãy dọn dẹp đèn của ông cho đẹp, vì mai này người sẽ rước bà về làm lễ hung nhơn.

Gianô II

È nói bậy hoài, cái gì hung nhơn, bộ anh nói ông hung dữ thiệt chơi tôi mệt cho anh coi. — Mệt moi..... thôi, ông hiền lắm, hôm ông đi bắn về không hiểu sao có gì không mà tay máu đỏ. Tôi bầm ông giết ai mà máu đỏ tay vậy? Ông hèn cho tôi một cây gậy chết.

Gianô I

Đáng kíp ! ai biểu mầy nói ông giết người chi, chớ phải tao, chắc mầy.....

Gianô II (*cung tay*)

Chắc sao ? nói đi ?

Gianô I

Tao đập mầy một cái...

Gianô II

Cái sao ? (*Xông tới làm dữ muốn đánh*)

Gianô I

Khoan khoan. Tao đập một cái ngay lưng ha ha, đó mầy phải lạy tao mà xin lỗi cho mau, tao nói tao làm ơn cho mầy, kéo mầy khòem hoài tội nghiệp, sao mầy muốn đánh tao ? Đồ bá lếu, cộp ăn mầy đi.

Gianô II

Thôi bạt đon mỗ há. (*Chỉ vô buồn*)

Quản gia

(*Ông Quản gia bước ra cà lăm lia lịa*) Cha... cha... Bơ... bây... ở... ở... đó nó-nó... nói hà... há... bành há ? Xá... xá.. lu.

Gianô II

Bầm cậu, anh em tôi đang tính cái họa đồ dặng dọn dền cho ngộ chớ có hà... hà ai đâu,

Quản gia

Mầy... lá... o ta... ta...o nghe... cái gì. Ô... ông hu... hung.. dữ. Mầy mầy chết đề.. đề ta.. ta tao... bo.. ... bầm ô.. ông mầy.. coi.

Gianô I

Cậu này bộ hà tiện lắm sao mà bo bo kia, bộ
thế cậu là Ngô công keo sao chứ. (*chạy vô*)

Quản gia

(*Một mình*) Thiết... mấy.. thằng khốn kiếp...
nó nó nó ghẹ.. o to tôi hoài. Nó... nó... là.. là co...
con ní.. t, mà.. mà hỗn hỗn quá. Tô... tôi nghĩ
lạ.. lại tô... i là... làm tở.. tở chức quả.. quản gia..
quyền ca... cao da... danh cả... mà.. mà. nó...
dã... dám.. nhạo tôi.. đề đề bớ.. bây co.. coi tao.
Thôi đề mình kêu nó ra xà... xà... xài nó chơ...
chơi. (*Đi vô*) — (*kéo màn lên thấy cảnh nhà của
Valêrianô*)

Quản-gia

Gianô.

Gianô

Dạ

Quản gia

Mấy đứ... đứ đây dọn... dọn xong... chưa?

Gianô I

Dạ bẩm Cầu, tôi dọn thiết trang hoàng.

Quản gia

(*Xách lỗ tai Gianô giận dữ đỏ mặt*) Quân
quân... khố... khốn.. kiếp... Mày nó... nói tao
là... là cầu.. cầu hả? (*Đánh tên Gianô, khóc hu
hu rồi vụt cười xòa*)

Gianô

Nè Cậu tôi quên cho cậu hay, ông ở nhà đau nặng lắm, sợ xí lắc léo đa.

Quản gia

Đa.. đau sao mà.... nặng ? (*Khóc rống lên kể lẽ một hơi*). Trờ... trời ôi ! ông tính ông chết ô... ông bỏ.. tôi sa.. o ? Ông chết mà không cho... cho... tôi... ha... hay sao ? Hồi hồ.. hồi nà... nào tô.. tô.. tôi dọn.. dọn bà... bàn nhờ ô... ông mấy ly rượu cạn... (*Làm bộ giựt mình*)

Gianô I

(*Điểm mặt cười ngất*) Đó cậu Quản gia cầu hết thời rồi, ông của tôi gần chết, ăn thua gì cầu mà cầu thủ tội ra đó ; sướng, để tôi nói, bây trẻ cười chơi.

Quản gia

(*Nín khóc, chạy lại vuốt ve Gianô I*) Nè tao nói.. ta.. tao... nhờ mấy ly ly rượu.. cạn tao tao là... làm giấm tây.. mi... mi không... thấy sao ? ở ở... dưới hầm đó.

Gianô

Giỏi đa ! trớ hay đa, ở đây có một mình cậu nướng bánh phồng nếp vô địch.

Quản gia

Thôi... thôi... bây lo dọn dọn.. dẹp dẹp dặng rước bà.. nghe... nghe không ? (*Đi vô*)

Gianô II

Dạ (Hai đứa quét nhà, dọn kiếng, một chập Gianô I vỗ vai Gianô II dắt nhau ra trước ngời xuống)

Gianô I

Nè tú, mầy nghĩ coi, ông mình là một người tuy sang cả ; song sánh với bà thì còn kém quá há. Tao nghĩ lại chớ phải hồi đó tao ráng nhồi óc ăn học cho đúng tầy, kiếm bá ca lô, bá cá xô, đốc tô lô ra, lý xèn xe, dít cà lôm hay là anh dề như thì họ đem mấy cô bánh tòn, mấy cô văn minh, mấy cô nhà giàu họ này tấn mình coi đúng không ?

Gianô II

Phải rồi, anh túm nó nói phải. Ông mình là dòng sang mới một đời, còn bà là dòng sang 7, 8 đời ; đó mới thiệt là con dòng cháu giống đa. Nè anh ! coi bà giàu sang cũng hơn ai, mà oai quyền cũng hơn ai, đã vậy mà lịch sự và có duyên tốt chúng. Tôi nghe nói bà hiền lành thì tôi cũng mừng quýnh, nếu gặp bà nào dữ, ắc tội mình rui mình với cái ông Tổng Quản gia biệt hiệu Cà lăm trết đó. Hú hồn hú vía, tội mình nên mua vài nải chuối hột để cúng ông Thần Jubiter.

Gianô I

Thôi ta hãy thắp đèn lên, bây giờ bên đàng gái gần tới.

(*Valêrianô bước ra mình mặt đồ cưới rất đẹp lại ngồi trên ghế dọn sẵn gần cái bàn có trải nappe giữa có cây bouquet xung quanh có ba cái ghế*)

Valêrianô

Gianô

Gianô

Dạ

Valêrianô.

Thôi chúng bay hãy vào trong lo dọn tiệc cưới cho ta. Luôn dịp mời em ta đến ngồi tiệc. Bay hãy bảo quân hầu nai nịt chỉnh-tề và lo dọn nhạc cho kíp.

Gianô

Lời ông dạy chúng tớ mau chôn thi hành. (*Quản gia và gia nô ra dọn bàn, rồi vô sửa soạn áo mào đoan trở ra giàng hầu hai bên*).

Tiburtiô

(*Bước vào lại bàn ngồi*) — Nầy anh Valêrianô, ngày nay là ngày vui mừng cho anh vì được bạn lành vợ quý ; em cũng mừng vì được một chị đáng mến.

Valêrianô

Anh rất đổi vui mừng vì anh em ta rất tâm đầu ý hiệp. — Uả tiếng ai đi đó, có lẽ họ tới đã.

— XÊXILIA-2 —

Tiburtiô

Phải đó, tôi thấy đèn đuốt đỏ trời. (*Xêxilia* tới trước, bốn người theo hầu cầm đèn đi sau).

Valêrianô

(*Bước ra hỏi*) — : Nàng là ai ?

Xêxilia

Ở đó chàng sẽ là Caius và thiếp là Caia (đồng bước vô — Lúc này đốt bengale, trong buồng nhạc trỗi một một bản Marche cho hay. Một tên gianô bung ra một thau nước, một đĩa khác bung một cái đĩa trên có 1 cái chìa khóa, Xêxilia rửa tay và lấy chìa khóa).

Valêrianô

Mời bạn hãy vào tiệc, mâm tơ hồng đã dọn sẵn — Quân — Dạ — Hãy đờn địch ca hát cho mau — dạ. (*Cả thấy ngồi bàn. Gianô giàng ra. Quân gia đi sau hết và nhảy hát vòng sân khấu hát bài sau đây : air : Apotheose.*)

Vui khoái vui vui ông bà rày được phỉ tâm == Mừng vì nay thấy phước rất cao phỉ lòng vui == khoái mừng khoái vui chúng con cùng nguyện chúc cho == Chúc cho ông bà cùng vui sum hiệp giai ngẫu == Chúc cho trăm năm được phước an dạ muôn đời.

Solo : Ngày nay đây chúng tớ cầu nguyện xin Thánh Jubiter = phù hộ che chở cho ông

bà sống lâu dài = Chúng tớ nay hết dạ chia mắng chung với quí quan = Cả thầy nay tỏ dạ đôi lời lạng kính ông bà. (Quán gia cũng hát theo và bị cà lăm nên cứ chậm ở sau hết hoài).

Valêrianô

(Đứng dậy) Quân — dạ — Chúng bay hãy lo dọn dẹp rồi an nghỉ, trời đã khuya rồi — Dạ (Cả thầy vô, gianô cũng vô. Ngoài này còn Quán gia một mình ngó giáo dác, rồi gặt đầu.) — Bồn bồn phận phận mì... mình là... làm quả gia thì thì... phải .. phải lo dọn dẹp cho cho.. tư tử tế. Uả mà... mà cò .. còn rượu tro... trong ly... Chả... (cười rồi ngó xéo vào trong, lấy ve bụng ly vừa kê vô lại giựt ra) không được đồ lại nó... nó... chu... chua hể... hết, thôi thôi gởi nó vô.. vô.. bu bụng ha.. hay hơn. (Bưng uống) uả mà quên mệt mệt xi Mắng xừ Valêrianô (bụng ly thứ 2) cá... cá... m ợn cậu cậu ba. (Bưng ly thứ 3) nói nhúa trét đứng rung rồi Mệt mệt mệt mệt xi ma.. ma... đăm Valê.. valê.. valê.. a... a... a .. nô (Gianô I bước vào nghe sạt sạt, Cậu quán lật đật bụng ly chun dưới bàn, Gianô chạy lại nắm áo kéo ra cười hà hà hỏi).

Gianô

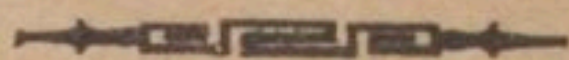
Uả cậu làm cái gì chun đầu vậy ?

Quán gia

Tao lượm cái ly đựng chùi lau,

Gianô

Chà chà (*cười hắt*) cậu thiệt giỏi cái tài lau ly đa, ly rót mà không hề cũng là hay. Cậu biết mấy tay bợm rượu hễ khi nào họ chào lui (*chúi lao như cậu nghĩa là uống đệt nhê coup đó*). Để rồi tôi sẽ viết một bài bình phẩm về cái tài hay của cậu cho bầy trẻ cười một bữa nứt bao tử chơi. (*Quản gia giận đỏ mặt rượt Gianô chạy tuốt vô buồn.*)

MÀN THỨ BA

(*Kéo màn lên thấy một cái phòng sang trọng, lúc này có thể tắt đèn và dọi projecteur xanh đỏ. Valêrianô đang ngồi trên ghế, Xêxilia bước lại cúi đầu chào*).

Xêxilia

Ờ anh Valêrianô yêu dấu ! em có một sự mật nhiệm, muốn cùng anh bày tỏ nỗi niềm, nếu anh có khứng thề giữ kín thì em sẽ cạn bày tâm sự ?

Valêrianô

Này bạn yêu dấu, tôi xin thề giữ như ý bạn.

Xêxilia

Này anh hãy lặn tai mà nghe cho rõ : Sở là

tôi có một Thiên thần hằng gìn giữ mình tôi chẳng rời. Nếu người thấy anh yêu mến tôi một cách cao thượng, nếu anh gìn giữ tiết trinh cho tôi thì người sẽ thương anh như tôi, và sẽ ban mọi ơn cho anh.

Valêrianô

(*Giặt mình lấy làm lạ*) Hỡi Xêxilia, nếu bạn muốn cho tôi tin lời, thì hãy cho tôi thấy Thiên thần của bạn và tôi nguyện sẽ vưng lời bạn luôn ; còn bạn mà có yêu riêng người nào khác nữa, thì lưỡi gươm kia ắt không dung tánh mạng cả hai.

Xêxilia

Nếu anh nghe lời tôi và tin có một Đ. C. T. hằng sống và cai trị mọi loài trên trời dưới đất cùng vui lòng chịu phép rửa tội thì anh sẽ được thấy Thiên thần giữ mình tôi.

Valêrianô

Ai sẽ rửa cho tôi, cho tôi được thấy Thiên thần của bạn ?

Xêxilia

Có một ông lão rửa tội cho và sau thì mới thấy được.

Valêrianô

Người ở đâu ?

Xêxilia

Anh hãy ra khỏi thành này đi ngõ Apienne,

ở đó anh sẽ gặp một lũ Hành khất. Lũ ấy biết rõ sự kín nhiệm của tôi, anh hãy chào chúng nó mà rằng : Xêxilia sai tôi đến xin các người dẫn ra mắt Đức thánh Urbanô, tôi có đều kín nhiệm tỏ ra cho người, và khi tới đó, anh sẽ cạn bày các đều tôi nói với anh bây giờ, thì người sẽ rửa tội cho, và khi trở về đây vào phòng này, anh sẽ thấy Thiên thần và người sẽ ban cho anh sự gì anh xin.

(Hạ màn thay tableau rừng, Valêrianô đi ngan rừng)

Valêrianô

(Than thở) Trời ôi vì muốn thấy Thiên thần mà phải lướt rừng xông bụi, ban đêm như vậy. Cha chả là mệt, mà rần đi cho mau đừng về coi thì sự ra sao ? (Đi ra hát Air : *En vous quittant*)

Lòng ta ao ước trông thấy Thánh Thiên thần
Nên quản chi đâu dời gót trầy đi
Rừng gai cây-cối, ta cứ lướt xông đi
Ước trông thấy người lòng cứ riêng mong.

Solo

Hùm beo bao quản sợ chi thú dữ hại mình
Lòng ta những ước trông cho thấy mặt thiên thần

Hầu xem, hầu xem, tận mặt đấng thánh thiên đình.

Nguyễn giữ một lòng là lo tin cậy mến Chúa.
(Bên kia một lũ ăn mày đi lại tay chống gậy)
Nè quý hữu, hôm nay là ngày Tiều thơ Xêxi-

lìa sánh duyên với công tôn Valêrianô, mà sao buồn quá?

Què

Anh nói trúng đa, anh không nhớ câu, người buồn, cảnh vật cũng buồn sao? Anh nghĩ coi tại mình đưa nào cũng đến nằm dạ mà chờ tiểu thơ, mà bữa nay phải đói khò vì không có một hột cơm, bữa nay người đi đâu mất? bộ người quên mình sao chớ. À, mà phải rồi, có lẽ người giao việc nuôi ta cho Đức ông Urbanô. Ta nên tới đó có lẽ sẽ được no nê; Hè đi anh Đui.

Đui hát

Frère Jacques — 1° Trời sao lổm mủ nào ta thấy gì = Biệt cửa thấy, một vật chi = đang ở trên dương gian này. Ta chỉ biết đưa tay mò = kiếm đồ ăn nuôi toàn thân.

Què hát

2° Ngày nay phải buồn ngày nay rất rầu = Ta đã mất, Xêxilia = Ta vốn no nhờ ơn người, Ta ấm áo cũng nhờ người = nay người đi, ta buồn thay.

Valêrianô

(*Đàng kia đi lại*) Nầy các anh xin dừng bước cho tôi hỏi đôi lời.

Què

Có việc chi mà quý khách phải cần đến chúng tôi.

Valêrianô

Các anh biết Xêxilia, chính người dạy tôi đến bảo các anh hãy dẫn tôi ra mắt ông Urbanô. Tôi có việc cần kíp phải tỏ cho người.

Đui

(Quơ tay) Vậy thì hãy đi (Cả thấy đồng đi vô trong ; kéo màn rừng lên thấy một cái nhà đơn sơ có Đức ông Urbanô ngồi giữa, cả 2 vào).

Quê

Trình Đức thánh Cha, có người của Xêxilia sai đến.

Urbanô

Con hãy bảo vào.

Quê

(Nói với Valêrianô) Ngài bảo ông hãy vào (Nói rồi dẫn nhau).

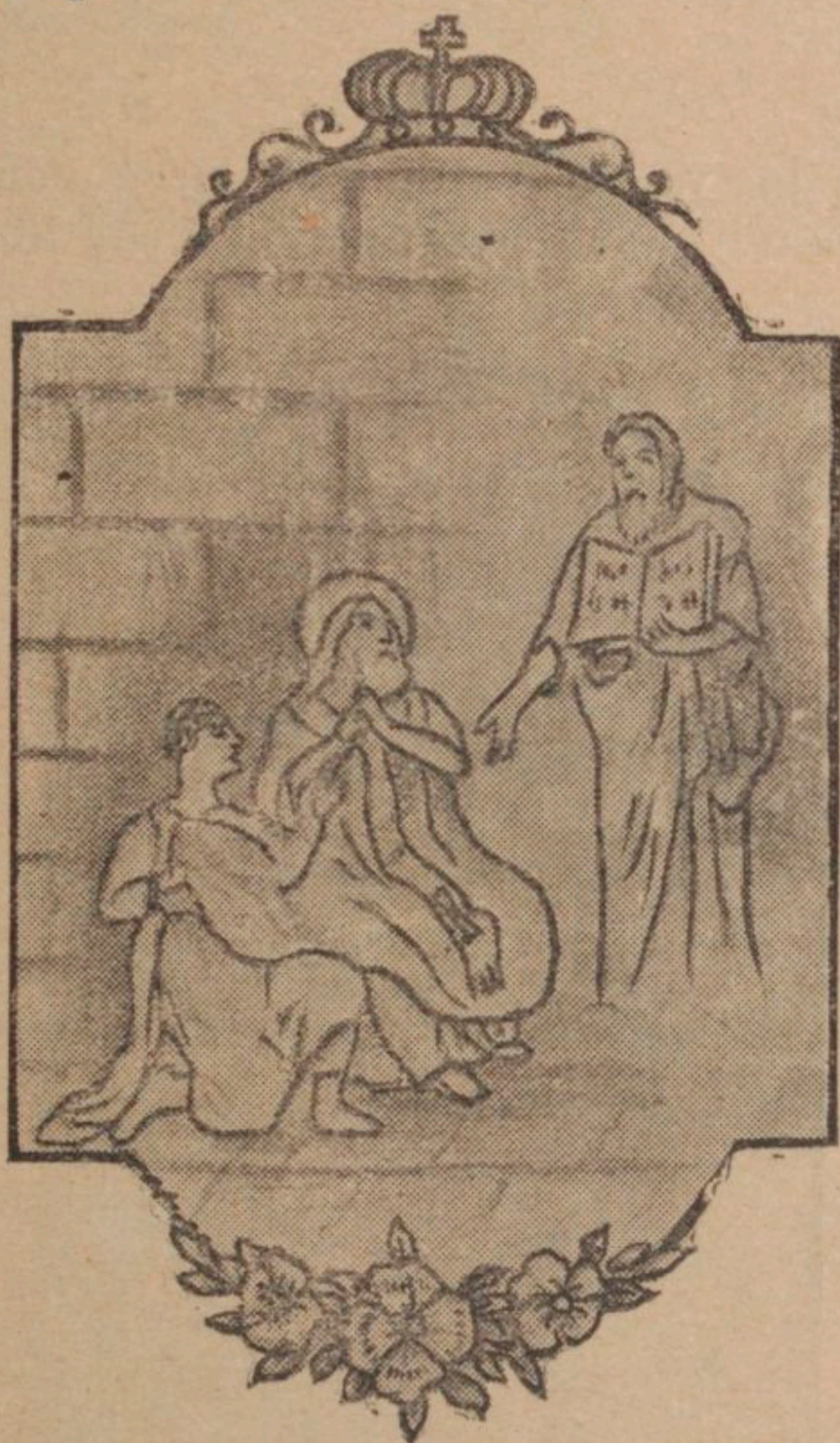
Valêrianô

Trình ông, Xêxilia dạy tôi đến xin ông vui lòng rửa tội cho tôi, vì theo lời bạn tôi thì tôi tin có Đ. C. T. và ước ao chịu rửa tội hầu xem thấy Thiên thần của Đ. C. T. (Đức Thánh Phapha Urbanô vui mừng quì gối cảm ơn Chúa).

Urbanô

Này là trái bời hột giống Chúa đã gieo vào lòng đầy tớ Chúa là Xêxilia. Bạn người là một

con sư tử dữ tợn rày đã trở nên con chiên hiền lành, xin Chúa hãy soi lòng mở trí cho nó hiểu thấu Chúa là đúng đã dựng nên nó, và từ bỏ ma quỷ cho kíp.

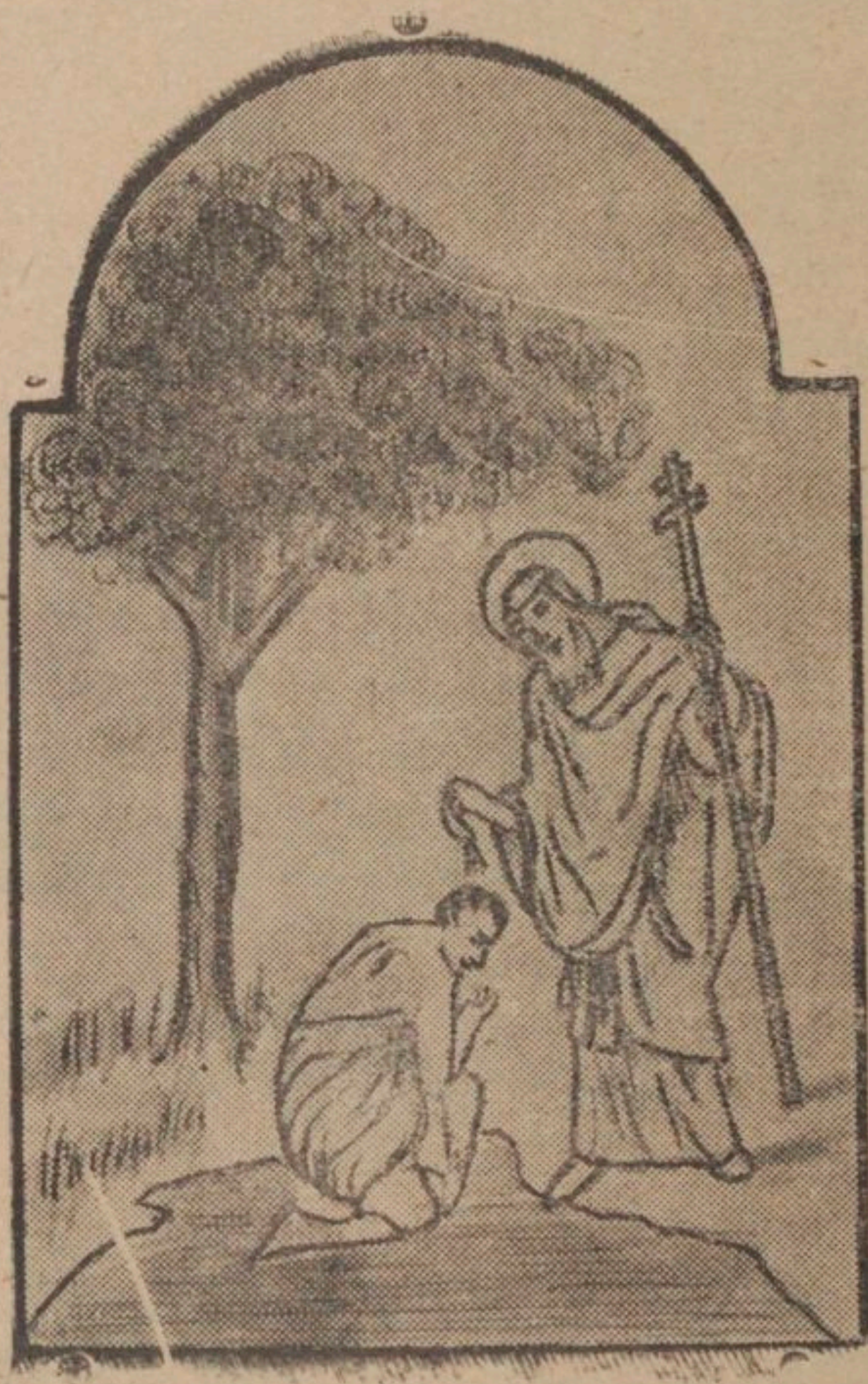

(Đức thánh Phapha Urbanô cử nguyện, còn Valérianô, cử nhìn sững, thoát chút Thánh Phaolô

hiện ra mặt áo trắng, tay cầm một cuốn sách lớn. Muốn cho khéo léo thì tắt các đèn đốt magnésium thì sự hiện ra coi tự nhiên lạ lùng, Valêrianô thất kinh té xuống đất mà ông thánh Phaolô đỡ dậy và nói.)

Phaolô

Hãy đọc và hãy tin, thì sẽ xứng đáng chịu phép rửa tội và sẽ thấy Thiên thần của Xêxilia.

Valêrianô

(*Lấy sách và đọc*) Có một Đ. C. T., có một đức tin, một phép rửa tội, một Đ. C. T. là cha cả đã dựng nên và cai trị mọi sự.

Phaolô

Valêrianô, người có tin sự ấy chẳng ?

Valêrianô

Không có sự gì đáng tin thật hơn sự ấy.

(*Valêrianô ngó lên thì Thánh Phaolô biến mất. Đức Thánh Phapha Urbanô liền làm phép rửa cho Valêrianô*)

Urbanô

Ờ con, con hãy về bình an, con sẽ được thấy Thánh Thiên thần của bạn con.

Valêrianô

(*Qui gối xuống*) Xin Đức thánh cha ban phép lành cho, và cầu nguyện cho con thượng lộ bình an.

(*Valêrianô lấy dấu đoạn xá và lui ra đường và hát*)

Air : Minuit chrétiens : Mù mù hồn tôi nay phút chúc liền sáng rõ ràng = Ấy con Chúa Trời nay khẩn đoái cứu tớ hèn = Cũng vì Người thương, nên khiến tôi rày được biết Người = Đặng chịu đầy ơn, là ơn phép rửa linh hồn.

= Tôi nay hết lòng tin có một đấng quờn cao
trọng = Tôi nay vững lòng cậy trông một Chúa
càn khôn = Đã sai một Con xuống thế mà liều
mình chết = Đấng cứu người thế khỏi chung
lâm chước Satan = Khỏi sa hãm hố, cho đấng
Thiên đình mau vội... đến nơi.

MÀN THỨ TƯ

(Lúc này cũng nên tắt đèn kéo màn lên thấy
Xêxilia đang quì giữa chấp tay cầu nguyện, có một
thiên thần ở bên. Valêrianô vô thấy bèn chạy lại quì
bên kia, thiên thần để trên đầu mỗi người một tròng
hoa trắng)

Thiên thần

Ơ các con cái Chúa Kirixitô, hãy giữ lấy hoa
này là sự sạch sẽ bề trong, hoa này không khi
nào tàn, sẽ thơm tho và chẳng ai được thấy, nếu
chẳng có lòng sạch sẽ như các con. Bây giờ : ở
Valêrianô, bởi vì con gìn giữ tiết trinh cho Xêxi-
lia thì Chúa dạy ta ban cho con, sự gì con muốn.

Valêrianô

Chẳng có sự gì mà tôi yêu mến ở thế này cho
bằng em tôi là Tiburtiô, bây giờ tôi đã khỏi sự
tối tăm thì lòng nào mà để em tôi phải hư mất

sao ! Vậy tôi, chẳng xin đi gì khác, một xin Chúa đã cứu tôi thì hãy cứu em tôi cho chúng tôi đồng tin một Chúa mà thôi.

Thiên thần

(*Mỉn cười*) Bởi vì con xin đều rất đẹp lòng Chúa, thì như Chúa đã dùng Xêxilia mà làm cho con trở lại thế nào, thì Người cũng sẽ dùng con mà làm cho em con như vậy (*nói đoạn biến mất*).

Valêrianô

Ờ bạn rất thiết nghĩa ! ta hãy hát một bài ca vịnh mà cảm ơn Chúa, vì đã thương tôi vô cùng, nên đã cho tôi chịu phép rửa tội và nên con Người.

Xêxilia

Anh nói rất phải (*Hát 1 bài Air : Vierge sainte*)

Thiết đội ơn Đấng dựng nên cho có tôi. Lại cho tôi được phép rửa linh hồn = kìa kìa ơn lấy chi mà lo báo đáp ơn = Cúi xin Chúa hãy xót thương tớ hèn = Ngày nay ta hãy cảm ơn tạo hoá kìa = Thương ta mới cứu ta mới ban ơn = Dùng chi báo đáp cái ơn sâu quá kìa = Cúi xin đừng luôn lòng này.

Solo — Cùng nguyện xin Chúa chớ chê tôi tớ kìa = Cứu em Tiburtiô = Nguyên xin Chúa hãy ban ơn cho nó được = sớm lo Chúa tôi kính thờ.

Tiburtiô

(*bước vô*) Chào anh chị (*Dòm quanh phòng*)
Này chị Xêxilia, bởi đâu mà có mùi hoa nở mùa xuân rất lạ, vì mùa này là mùa hè mà.

Valêrianô

Ờ em Tiburtiô, đó là anh làm cho em được ngửi mùi thơm tho dịu dàng, nếu em có tin thì chính mắt em lại sẽ được thấy các hoa rất đẹp ấy nữa. Anh và chị em đội tràng hoa ấy, hoa trắng như tuyết, mà mắt em không thể nào thấy được.

Tiburtiô

Valêrianô anh ơi, có thiệt hay là điếm chiêm bao.

Valêrianô

Trước kia là chiêm bao, chớ từ nay trở đi chẳng còn sự gì dối trá trong anh em ta nữa, anh cho em hay : bấy lâu nay anh em ta lắm thờ tin những quỉ ma.

Tiburtiô

Ủy anh nói lạ quá ?

Valêrianô

Thiên thần Đ. C. T. đã dạy anh đó em, nếu em có muốn thấy Thiên thần ấy thì phải từ bỏ ma quỉ, chớ thờ bụt dối trá nữa và chịu phép rửa tội.

Tiburtiô

Phải đợi bao lâu mới được chịu phép ấy ?

Valêrianô

Mau lắm, nếu em thề quyết bỏ ma quỉ bụt thần và tin có một Đ. C. Trời.

Tiburtiô

Tại sao mà anh buộc tôi đều ấy ?

Xêxilia

Ờ em, em hãy suy, vì Đ. C. T. phải có một

mà thôi, chớ không lẽ gì có nhiều được ; cũng như một nước thì có một vua mà thôi.

Tiburtiô

Thế thì bấy lâu chúng ta lăm lặc quá lẽ.

Xêxilia

Ờ em, hôm nay chị mới nhìn em là em, vì em cũng đồng tin như anh chị, vậy em hãy theo anh em hầu chịu phép rửa cho chóng.

Tiburtiô

Anh sẽ dẫn em đi đâu ? Người nào sẽ rửa cho em ?

Valêrianô

Người là Urbanô.

Tiburtiô

Có phải kẻ đạo gọi người là pha pha chẳng. Tôi có nghe người ta nói người bị lên án hai lần, và đang trốn tránh — Nếu người ta gặp được sẽ thiêu sống, còn chúng ta nếu bị gặp với người thì chúng ta sẽ bị gia hình với người. Ấy mới là đi tìm Đ. C. T. trên trời mà lại gặp hình phạt dữ dằn chẳng ?

Xêxilia

Ờ em ! sự sống đời này là sự sống tạm hay qua, hay mất, sẽ có sự sống khác đời đời vui vẻ.

Tiburtiô

Tôi chưa hề bao giờ nghe sự lạ dường ấy !

Xêxilia

Ta ở đời phải chết, cái kiếp sống đời này hay cùng, kiếp sống đời sau thì khoái lạc cho kẻ lành và hình khổ cho kẻ dữ đời đời.

Tiburtiô

Nếu vậy thì tôi chẳng còn tiếc gì cái kiếp sống tạm này. Bây giờ tôi mới hiểu rõ, bấy lâu tôi đã lầm to. Này anh Valêrianô, anh hãy dẫn tôi đi đến người của Chúa, hầu người rửa tội tôi cho kịp.

(Hai người ra và hát : *Air : Pitié mon Dieu*)

Tôi nay ước trông trời kia xuống ơn nhìn đoái đến. Ban cho em tôi một lòng cậy tin mến Người. Nguyên xin ơn Trên hằng thương đoái thường nhìn đến nó. Ban cho nó thêm lòng tin là tin Chúa cả.

R : O'n Thiên, ơn thiên kia gọi xuống linh hồn. Làm cho nó được yêu mến cậy tin tất dạ một Chúa. Cầu cho nó được vưng giữ luật điều Chúa trên ghi lòng.

MÀN THỨ NĂM

(*Dinh Almakio Quan trấn xứ Rôma, kéo màn*)

lên thấy Quan trấn ngồi giữa đình ; có quân lính hầu)

Almakiô

Oai danh lừng lẫy trấn thủ Rôma. Ngoài trong nội xứ thấy phục dưới quyền. Từ ngày trấn nhậm có lệnh Thánh hoàng, cấm đạo Dato, bắt tuân biểu chỉ, hình phạt trăm ngàn cho ai cứng cỏi — Này các quân — Dạ — Chúng người khá tua canh nhật gát giữ ngoài trong — Bất luận ai giữ đạo tà ấy, khá bắt nạp ta, ta sẽ phong thưởng.

Lính I

(Qui trước bệ) Bẩm Thượng quan, ai ai cũng đều vâng phục, có tui Valêrianô ngan tàng dìm cả gan góp thầy quân đạo ấy mà chôn, xin thượng quan thẩm xét.

Almakiô

Khá tua bắt hết, mau dẫn về đây cho ta.

Lính I

Dạ (Đi ra)

Lính I

Bẩm Thượng quan. Tội nhờn đã bắt được ở tại trước đình, chờ quan lớn đình ninh vài lời phân xử — Quân — Dạ — Dẫn nó vào đây cho kíp.

(Lính ra dẫn 2 anh em Valêrianô vô)

Almakiô

(*Vỗ bần*) Nầy hai đứa kia, nhờn sao chúng bay là dòng dõi Rôma, mà dám cả gan nghịch mạng Thánh hoàng, to gan lớn mật, dám góp thầy quân đạo Da-tô mà chôn. Bay cũng đồng loã với quân khốn ấy ru ?

Tiburtiô

Cám ơn Thiên Chúa vì Người đã khẩn gọi chúng tôi vào sổ đây tớ Người. Phô đấng ấy liêu sự sống tạm nầy mà tìm sự sống thật đời đời. Chớ gì chúng tôi cũng được ơn bắt chước phô đấng ấy mà từ bỏ các sự hư không đời nầy.

Almakiô

Mi nói cái gì hư không ?

Tiburtiô

Của cái quờn chứ : giàu sang ở thế nầy là hư không, vì nó sẽ làm cho ta mất linh hồn. Saag trọng ích gì, càng sang càng gần hoả ngục. Quờn nào ích gì ?

Bất quá là dễ mà thịnh nộ kẻ yếu, chận hầu, bóp họng kẻ vô cô, người cô độc ; làm cho ta mất lòng bác ái, yêu người như mình vậy.

Almakiô

Mi có hiểu lời mi nói chẳng ?

Tiburtiô

Còn nhà quan có hiểu lời ngài hỏi chẳng ?

Almakiô

(*Ngó Valêrianô*) Còn mi ?

Valêrianô

Còn tôi thì tin có một Chúa, thờ Chúa tôi mà thôi, vì tôi không thể nào tin được có nhiều Chúa. Ví dụ một nước Rôma có một Hoàng đế, còn một thành này có một ông trấn thủ nếu có nhiều ông thì giả dối.

Almakiô

(*Vỗ bàn hét lớn*) Thôi thôi, ta xin chớ giả ngạo tà ấy nữa ta nghe nghịch lỗ tai lắm.

Valêrianô

Hề lời thật thì mất lòng, lẽ tự nhiên.

Almakiô

È đẹp đi, ta hỏi có bằng lòng tế bụt thì toàn tánh mạng. Bằng cứng cổ ngan đầu thì gia hình không khỏi.

Valêrianô

Hằng ngày chúng tôi chỉ tế lễ Thiên Chúa mà thôi.

Almakiô

Chúa nào bay tế lễ ở đâu ?

Valêrianô

Nhà quan tướng có Chúa nào khác sao ? mà hỏi lạ vậy, một tôn giáo mà thờ nhiều Chúa thì là sai lầm và vô lý ; vì nếu có 2 đấng cai trị thì nhà nước sẽ rối loạn, cũng một lẽ ấy nếu có nhiều bụt thì đạo ấy sẽ lộn xộn mà chớ. Vậy ai thờ Bụt thì lầm lạc lắm.

Almakiô

(*Bộ giận dữ*) Thế thì chúng bay tướng có 2 đũa bay theo đạo thật còn cả thế gian này đều lầm lạc ru ?

Valêrianô

Nhà quan tướng thế là sai, vì chỉ có một Thiên Chúa giáo, thì được tôn sùng ở khắp bầu trời thế giới, chớ còn đạo bụt thì chỉ có dân Rôma thờ nó mà thôi. Dám đố nhà quan kiếm được một người nào ở rớt miền Phương đông, mà thờ bụt Jubiter, mà Thiên Chúa cũng có Tín đồ ở đó. Vậy đó là một lẽ hiển nhiên chỉ có một kẻ nào khờ quá mới không hiểu rõ mà thôi.

Almakiô

(*Giận liệng ấn xuống đất*) Quân — Dạ — Truyền quân đánh nó, vì nó dám cả gan phạm thượng khi dễ ta. — Dạ (*Quân kéo hai người xô xuống đánh.*)

Valêrianô

Nầy giờ tôi ao ước đã đến. Ở Đồng bang, các anh chớ thấy các sự khỗ hình mà sợ. Các anh hãy tin một Chúa, bầy phá bầy các bụt thần gỗ đá kia vì những kẻ thờ nó thì sẽ phải phạt đời đời.

Almakiô

(*Vô bàn hét lớn*) Nầy quan cai, lập tức dẫn nó đến chùa bụt Jubiter, nếu nó đốt hương thờ lạy thì tha. Bằng bất tuân thì gia bình trăm huyết.

Maximô

Vung lệnh Thừa tướng truyền quân kíp lui chơn (*Hạ tableau rùng xuống — Hai tên lính dẫn 2 anh em đi — Quan cai Maximô theo sau.*)

Maximô

Hai anh em đi chịu tử hình đường đi ăn yến ?

Valêrianô

Nếu chúng tôi không chắc có sự sống thật đời sau thì dại gì mà chịu chết như vậy ! !

Maximô

Anh nói sự sống nào nữa, tôi không hiểu ?

Tiburtiô

Nè quan đội, ta vốn có một linh hồn, chẳng hề chết bao giờ, xác ta chết trở ra bụi đất còn

linh hồn, phải đến trước toà phán xét nếu trong sạch thì được hưởng phúc đời đời trên Thiên đàng, bằng tội lỗi thì sa hoả ngục chịu khổ đời đời.

Maximô

Nếu tôi chắc có sự sống ấy thì tôi cũng sẵn lòng liều sự sống tạm này mà chớ.

Valêrianô

Ờ anh Maximô, Chúa đã thương anh nên cho anh được sáng mắt mà tin đăng dựng nên muôn loài, nếu anh sẵn lòng thì tôi sẽ lo liệu cho.

Maximô

Tôi rất vui lòng.

Valêrianô

Vậy anh hãy biểu quân kboan dẫn chúng tôi đến pháp tràng, một dẫn về nhà, tôi sẽ mời người rửa tội cho anh.

Maximô

Quân — Dạ — Ta hãy mau mau lên đường kíp kíp đăng trình thượng lộ. (đi nửa Tiburtiô hát : Air : *L'ombre s'étend sur la terre*).

Lòng này bền tin xưng đạo cả — Vưng giữ luật điều bởi nhờ ơn Chúa = Vì lòng tin nên cam chịu tử hình. Nguyên xin Chúa Thiên toà che chở.

R. Khấn đoái thương phận tớ hèn này — và

bạn ơn mạnh tin Chúa = Rưới xuống ơn đơm
gội nhuần linh hồn. Hầu Thiên cảnh cho ngày
mai khởi hoàn.

MÀN THỨ SÁU

(*Tại phòng Xêxilia ba người ngồi xung quanh
bàn, còn lính, quan cai kẻ ngồi người nằm gần
đồng củi.)*

Xêxilia

Ô bạn thiết nghĩa, ngày vui mừng ngày phần
rỗi của bạn đã hòng đến, Chúa đã thương xót bạn
và em Tiburtiô quá lễ. Ta bấy ngợi khen cảm tạ
lòng rộng rãi nhưn từ Chúa (*cả ba đồng qui
xuống hát 1 bài theo giọng : Le temps partout est
sombre.)*

Solo

Chúa đã hết lòng thương xót hèn, cho nên ta
mới được phước như kia = Kia ơn cho ta lòng
mạnh mẽ. Nguyên vẹn vui giữ mến Chúa luôn
luôn. Dầu cho loài quỷ hoả lò không thể làm ngã
= Nguyên giữ, nguyên giữ cậy tin mến Chúa Kitô
= Nguyên kính nguyên kính Ngôi hai Con Chúa
Thiên toà.

R. Lòng con ước ao phước kia tử đạo. Xin
Chúa nhậm lấy của con = Dầu cho không
chỉ xứng mấy mặt dầu. Cúi xin Chúa thương

chờ nữ chê = Vì con muốn dâng trái cây đầu mùa. Xin hãy nhậm lấy cho con an lòng.

Valêrianô

Ơ bạn rất yêu dấu, hãy ở lại bình an kia trời đã rạng sáng, giờ phân rẽ đôi ta đã không đến. Than ôi. Trời mới rạng tức thì liền xẽ, Bạn hãy cầu nguyện cho tôi vững lòng tin cậy Chúa. (*Xêxilia và cả 2 anh em làm thỉnh buồn bực, Maximô thức dậy với linh.*)

Xêxilia

Hỡi linh Chúa Kirixitô, hãy từ bỏ những việc tối tăm là những tội lỗi, hầu mặt lấy khí giải sáng láng. Các anh đã chiến tranh kịch liệt gần tới giờ thắng trận khởi hoàn. Hãy về mà lãnh mũ triều thiên Đấng phán xét chí công sẽ thưởng cho.

Maximô

(*Nói với linh*) Ngày giờ chóng qua ta khá mau chơn pháp tràng riết tới. (*Hai anh em vô trước linh theo sau. Hạ tableau rừng cây xuống, lúc này ở trong lo dọn lại dinh Quan trấn Almakio mấy người đó Maximô trở ra.*)

Maximô

Thiệt chỉ có đạo Thiên Chúa mới có thể mà làm cho ta thấy rõ đời này là đời tạm, của cải quờn chức thấy đều hư vô. Tôi bây giờ tin thật Chúa là đấng cai quản mọi sự Trên trời dưới đất.

Lính II

Tôi chưa hề thấy đạo nào đồ máu ra để làm chứng sự mình tin.

Maximô

Quân — Dạ — Trời đã đứng bóng ta hãy mau chơn — Dạ (*Cả thấy vô kéo tableau rình lên thấy Almakiô ngồi giữa ở trước mặt có một cái bàn trái nấp phủ tờ đất. Hai tên lính hầu 2 bên.*)

Almakiô

(*Nói một mình*) Uã quân khốn kíp kia không biết nó có vưng mạng lệnh ta mà tế bựt hay là cứng cổ chịu tử hình, sao nay đã 3 bữa mà chưa thấy đem Thủ cấp về nạp cả ! Lạ chưa ! Hay là quân lính nhà vua cũng xiêu lòng mà tha nó. Để coi.

(*Một tên quân chạy vào quì trước bệ*)

Lính

Vưng mạng thừa tướng, quan cai đã thi hành trăm án, còn đang ở ngoài chờ lệnh.

Almakiô

Mời người vào lập tức.

Maximô

(*Bưng 1 cái hộp lớn để lên bàn*) Vưng lệnh quan lớn, án đã thi hành, thủ cấp dựng lên hầu ngài thẩm xét.

Almakiô

Đâu giờ lên cho ta xem coi phải thủ cấp của chúng nó không ? (*Lính giờ hộp 2 cái thủ cấp trên rõ ràng*)

Alinakiô

Thôi bây đem ra pháp tràng mà chôn (*Lính đây hộp đem vô Maximô ngồi ghế*)

Almakiô

Càng nghĩ tới càng tức giận tràng hồng. Con Xêxilia ỷ mình con nhà quyền quới, dám khi dễ lệnh vua, cả lòng nghịch mạng Thánh hoàng mà giữ đạo quốc cấm. Đề mi coi ta, ta sẽ cho mi chịu đủ các thứ khổ hình hơn chồng mi nữa, cho mi giỏi mà ngan đầu cứng cổ ! Uã mà khó ! Nàng là con nhà quan dòng tôn thất, mà lại được dân yêu vì ; nếu mình bắt, sợ dân nổi loạn thì khó dễ. Cha ! biết tính làm sao ?

Lính II

Bẩm Thượng quan, tứ đây nghĩ không khó gì, nếu muốn bắt thì hãy bắt cho êm, hoặc giả bao nhà lúc tối, dùng cho dân hay ; còn tra hỏi thì ở nơi tư thất, rồi có kết án cũng nên thi hành cho nhẹm vậy thì xong chuyện, khỏi lo nghịch mạng Thánh Hoàng, khỏi lo lòng dân náo động ; đó là diệu kế.

Almakiô

Phải phải, hay thay diệu kế, quả thật mưu thần. Để rồi mi lãnh mạng đến nhà dụ nó bỏ đạo thì xong, khỏi lo đồ máu khởi mịch bụng dân.

Linh II

Được, tớ đây phụng thừa vưng linh, sẵn lòng dụ nó bỏ đạo quái ấy, rồi bề nào quan lớn cũng thưởng mề-đai. Bắc cầu yêu tinh, cho lên đội nhứt ?

Almakiô

Được, ta sẽ thưởng cho, mi khá mau tán thành rồi về tàu lại. — Dạ. (*Linh II vô, hạ màn*)

MÀN THỨ BẢY

(*Urbanô — Xêxilia đang quì gối dưới chơn ngài*)

Xêxilia

Lạy Cha, con biết ngày giờ của con sẽ đến, vì tên Trấn thủ này có lòng ghét đạo thánh lắm. Vậy con xin dâng đèn này cho Đ. T. Cha, để hầu ngự đó hầu dìu dắt đoàn chiên đại.

Urbanô

Ờ con Xêxilia, cha chắc nó sẽ tịch nhà con mà nhập kho nhà nước theo luật.

Xêxilia

Thân lạy Đ. T. Cha tên Trấn thủ này quí quyết, nó sợ mịch lòng dân, vì nhà con được dân yêu vì lắm, nên nó không dám làm đều ấy đâu. Con sẽ làm giấy bán đứt cái đèn này cho Gordianô, người sẽ lo liệu mà đặt toà Đ. T. Cha tại đây. (*Lấy viết mực, viết ký tên rồi quí gói đựng lên cho Urbanô*)

Urbanô

Cha cảm ơn con hết lòng, vì con lo lắng cho Hội thánh thê ấy, cho đặng đáp ơn này thì cha xin Chúa ban cho con ơn Tử đạo. Cha chúc lành cho con (*Chúc lành và ra đi vô, Hạ tableau rùng ; — Trước sân khấu tên lính II bước ra vuốt ngực dường đắc chí lắm.*)

Lính II

Quyền dụ dỗ muôn dân quí hoả ngục còn thua tay mõ, bẻ mõm nói qua vài tiếng cả ngàn người mển, uốn lưỡi thốt qua vài lượt cả vạn người theo. — Nghề dụ dân quên nước là nghề riêng mõ — Vưng lệnh Trấn thủ đại gia, dụ dỗ Xêxilia bỏ đạo — Trong bụng mình các khi dạn lắm mà nay sao trống ngực nó đánh lung tung, chắc điềm dữ, hèn gì hồi tôi bước ra gặp con các ké cản mũi, phải rồi, các ké là mẹ kỳ nhông, kỳ nhông lại lại ông kỳ đà. Vậy thì má ông (*đếm tay*) má ông là... là bà cố nội của kỳ đà. Cha nguy rồi đại hoạ ! Mà

nghĩ lại đạo đó coi lời thôi chớ mình xét có lý
nhiều, song mình ăn cây nào phải rào cây nấy chớ.
Sợ quá, thôi hát bậy cho bớt lo : nè on đờ tra
khoan trật mờ-xu-rơ làm lại on đờ..... Đờ
đờ mi, đờ ba góc tư. Tờ-tò loa.

(*Giọng Annam*) Ta phải trầy đi — Thi hành
việc ni — Ta hãy mau chơn dụ dỗ gái ni — Dụ dỗ
mà nó bỏ đạo đi — Quyết một lòng bỏ đạo Da-tô
— Ấy là đạo quái, chẳng có ra chi — Nó lắm đã
quá — khá kíp ăn năn — Bằng không thì mang
hại toàn thân — Dầu vậy vùng khó được ngồi
yên — Dầu sang trọng khó toan đỡ gặt — Vì
thánh hoàng chỉ đã ban ra — Mau khá xét lấy
mà — Cuộc thế gian sung sướng là hơn.

(*Giọng Annam*) Thuận với Vua ắt được ban
khen, chớ còn cứng lòng giữ đạo tà — Ắt khó cho
thân phận bồ liễu — Càng khó cho thân toàn thân
— Ta rán chí mà — Thậ một lòng gắn dụ được
cho — Đức đó đi bỏ đạo lạ thay. — Khá lòng kíp
lo lường — Thờ bực Đức Vua.

Linh II

Cha chả ! Dụ không được phát này ăn ba
tê sốt ; hèn gì tục người ta nói : hễ ham bắt đầu
mà không được thì bị đòn đặc cầu, đánh riết
không la thì thành con chó lý, lý quá thành yêu
chớ gì. Đặc cầu yêu tinh là vậy chắc. Thôi tối rồi
vô (*Bước vô dòm thụt ra, ra sửa quần sửa áo bước
vô thụt ra thấy dễ tức cười*)

Xêxilia

(*Ngó ra*) Uã chú kia có chuyện chi hăy vào.

Lính II

Bầm bà. — (*Con mắt chớp lật lia*) Có lệnh Quan Trấn dạy tôi đến xin bà khá bỏ đạo Datô, vì có lệnh Hoàng thượng cấm, nếu bà cứng cỏi thì sẽ bị bắt gia hình.

Xêxilia

Ta lấy làm tội nghiệp mi lắm, vì mi cũng lạc đảng mà thờ bụt giả dối như quan thầy mi, mi khá tua ăn năn trở lại, kéo phải hoả ngục đời đời.

Lính II

Bà hăy thân trọng mạng sống trong buổi xuân này. Bà nghĩ coi giàu có muôn hộ, bạc vàng phủ phê, mà tội gì bỏ, để chịu cái chết khổ nhục như kia sao ?

Xêxilia

Chết vì Chúa Kirixitô, thì nào có phải bỏ buổi xuân, bỏ của cải đâu, bèn là lấy bùn đổi vàng, đổi sự chết đời đời mà lấy sự sống đời đời — Chúa sẽ bù cho ta của bằng mười trên nước Thiên đàng mà chớ. Mi hăy về tâu lại cho tên quan nghịch đạo ấy rằng : Ta sẽ đến hầu chuyện với nó nay mai.

Lính II

Tôi xin kiêu Bà (*Ra về hạ màn rừng cây xuống, lúc nầy ở trong lo dọn lại dinh quan trấn*).

Lính II

(*Đi ngan rừng*) Chết chưa tại mình dóc quá nên trời cho hồng việc — Về đây ắc là nguy cho tánh mạng (*Làm thỉnh suy nghĩ*) Ắ mà ta lại đại gì ! Hễ dùi đánh đục thì đục đánh sãng, mình phải kiếm chuyện mà tâu rồi tấn ơ, chớ lẽ nào khoanh tay chờ chết sao ? Phải rồi... Quan lớn mình ghét đạo vậy mình về đây kể cái thằng cha cai Maximô chơi ; nó theo đạo ấy rồi nên bữa hôm nó không chịu chém Valêrianô và Tiburtiô. Sướng rồi, hại nó được thì ai lên cai ! Ai trồng khoai đất này (*vỗ ngực đắc chí lắm đi vô. Kéo màn rừng lên. Almakiô ngồi giữa lính hầu*).

Lính II

(*Chạy vào cửa bệ*) Bẩm Thượng quan, tở vưng lệnh Thượng quan đi dụ dỗ nó bỏ đạo, mà nó bất tuân chiếu chỉ lại còn mắng nhiếc Thượng quan nữa.

Almakiô

(*Vỗ bàn*) Đồ khốn sao mi nói giỏi ? Ạ tội này khó dung. Quân — Dạ — đem nó ra pháp tràng chém quách.

Lính II

(*Lạy lia lạy lịa*) Lạy Quan lớn thiệt oan ức tôi lắm tôi làm hết sức mà không được quan lớn dạy chém ; còn họ không thèm tuân lệnh, thì lại được thanh nhàn, thiệt oan ức tôi lắm ; nếu Quan

lớn chém tôi, thì xuống âm phủ tôi sẽ kêu nài cho ngài coi.

Almakiô

Thằng khốn, mi nói ai bất tuân lệnh ta đâu ?

Lính II

Bầm Quan cai Maximô chớ ai, ngài đã theo đạo Datô, nên hôm ngài không chịu ra tay chém Valêrianô, Tiburtiô lại giao cho người khác.

Almakiô

(*Hỏi quan cai Maximô*) Có như lời nó khai không ?

Maximô

Bầm Quan lớn, quả như vậy, vì tớ đây đã suy nghĩ cạn và thấy đạo ấy là đạo thật nên đã theo rồi.

Almakiô

Thôi té ra mi là người nhà vua mà cũng phạm lệnh vua nữa. Tội này không lẽ tha. Nếu mi có hối cải ăn năn thì ta sẽ giấu cho.

Maximô

Lẽ nào tôi dám chối Chúa tôi là đấng đã dựng nên tôi sao.

Almakiô

Hay. Quân — Dạ — Truyền quân kíp lột áo

— XÊXILIA-4 —

mão nó và dẫn ra pháp trường cho rảnh.

(*Lính áp lại lột mão giựt gươm liệng và dẫn vô ;
bên kia Xêxilia bước ra*)

Xêxilia

(*Nói một mình*) Tôi rất vui mừng vì Chúa
chẳng chê của lễ hèn mọn này, hôm nay tôi đến
xin Chúa hãy nhậm lễ máu tôi đổ ra mà cứu các
dân thiên hạ, cho pho kẻ ấy biết đang chính lộ
mà thờ một Chúa. (*Xêxilia bước vô cúi đầu chào*)

Almakiô

Mi tên chi ?

Xêxilia

Tên thế gian là Xêxilia, tên rất tốt trên trời
là « Có đạo »

Almakiô

Mi thuộc về dân nào ?

Xêxilia

Dân Rôma dòng tôn thất.

Almakiô

Không, ta muốn biết mi theo đạo nào cả ?

Xêxilia

Nhà quan hỏi cái đó lạ quá, tôi có tội gì thì
làm án theo luật, lại hỏi về đạo, là một sự tự do

tín ngưỡng là nghĩa gì ? Thôi muốn biết tôi cũng
sẵn lòng : Tôi là đầy tớ và bạn Đức Chúa Giêsu,

Almakiô

Ta chỉ biết người là vợ của Valêrianô mà thôi chứ không biết Giêsu nào liết. Mi không biết các vị Hoàng thượng cấm nhật đạo Da-tô và kẻ nào không chối đạo ấy thì phải phạt sao ?

Xêxilia

Các vị Hoàng đế nhà quan thấy đều lầm lạc như nhà quan và độc dữ, còn chúng tôi thấy đều vô tội ; nếu có đạo là tội sao không hành phạt lại bắt ép chối và nói láo làm vậy ?

Almakiô

Các vị hoàng đế cũng có dạ khoan hồng nên mới ra điều lệ ấy để cứu chúng dân.

Xêxilia

Tội nói láo, nói nổi, thì dầu một trẻ con cũng cho là tội đáng phạt, còn luật của nhà vua lại tha cho kẻ nói dối, thế mới là mặt mờ và u ám.

Almakiô

Thôi mà, trong hai đều một là tế bực hai là bỏ đạo thì ta sẽ tha lập tức.

Xêxilia

Thật là hèn hạ thay cử chỉ một quan trấn thủ.

Almakiô

Mi hãy làm bộ chối thì ta sẽ tha ngay, còn bất tuân thì sẽ bị án.

Xêxilia

Bị án là khởi hoàng của ta, nhà quan chớ ép ta làm chuyện khùn ngộ vô ích.

Almakiô

Quân

Quân

Dạ

Almakiô

Hãy dẫn nó về ngục cho kịp (*Quân dẫn Xêxilia đi rồi*)

Almakiô

Thật con nhỏ quá ư cứng cồ, nó không sợ tử hình. Nó ý nó là con nhà quyền quới lại là dân Rôma ; vậy thì ta còn cách khác mà xử mi. — Quân — Dạ — Bay phải nghe lời ta dặn đem nó vào ngục rồi đóng cửa lại đốt lửa xung quanh xông khói cho nó chết ngột thì ta khỏi đổ máu. — Dạ (*Tên lính kia đi vô một chặp*)

Almakiô

Ta không rõ tội đạo này bị ế m dối thế nào mà chúng nó không sợ chết. Đi chịu chết lại vui cười không khác nào đi lãnh thưởng vậy (*chắc lười*) (*Tên lính lúc này chạy vào qui tàu*)

Lính

Vung lính Thừa tướng chúng tôi đốt lửa đỏ, mà nó không sao hết lại vui cười ca hát nữa chớ.

Almakiô

(*Tổ bộ giận dữ nhẩy xuống chạy đi và nói*)
Thiệt quân này có phù phép sao chớ đề ta đi
coi.

HẠ MÀN

Tron ngục Xêxilia ngồi trên ghế có Thiên thần đứng ở trong cầm cái choàn bao phủ Xêxilia, ngoài khỏi vô nguỉ nguỉ.

Xêxilia

*Tôi rất cảm đội ơn Chúa Trời vì đã khẩn
thưng ban cho tôi tên Chúa được phước rất*

trọng này ; lại còn phù hộ che chở, cho Thiên thần Chúa giữ tôi.

(*Hát một bài air : Triomphez, reine des Cieux*)

Tôi hết lòng đội ơn Chúa Trời,
Đã khẩn ban ơn giữ gìn tôi tá Người,
Cứu khỏi hoả lò lại ban Thiên Thần,
Gìn giữ xác tôi khỏi ngọn lửa diêm,

R. Làm cho tôi nhớ đến xưa,
Người giữ ba trẻ bétbơ,
Khỏi ngọn lửa vô tình, ở thành Babylonê ;
Bởi lòng quan ghét Chúa tôi.
(*Ở ngoài Almakiô dòm vô thấy thì nói*)

Almakiô

Thiệt con này có phép phù chú nên lửa không làm chi được — Quân — Dạ — Mai này bay khá xử trảm nó tại ngục cho ta, nếu cãi thì ta chém đầu không dung. — Dạ (*Almakiô vô*)

Xêxilia

(*Đang ngồi tại ngục, Thiên thần biến mất.
Hát 1 bài theo giọng : Venez, divin Messie.*)

Solo. — Đội ơn Thiên Chúa đã đoái thương =
Ban cho con hèn hết dạ tin người = Cầu xin các
thánh khẩn giúp con kính tin vững luôn một lòng.

R. — Phước rất cực cao = Đồ máu này ra =
Hầu cả cao rao hết thấy muôn dân khá nên cậy
trông một lòng tin Chúa = Hầu sau hưởng phước
nơi cõi thiên. = Ở nơi rất vui Thiên đàng.

Solo — Lòng thương Thánh mẫu xin hãy ban,

Ban cho tờ hèn giống mẹ Trinh đồng = Hầu
dung lễ tế thượng tiên lên. Cúi xin Chúa Cha
nhậm dùng.

R. — Hãy đoái lòng con, chớ nỡ làm lơ =
Hầu thưởng công ơn lớn mọn khi xưa, bởi đã
vững luôn một lòng cậy tin = Nguyên xin Chúa
khẩn ban xuống ơn vững tâm ước trông là tử
hình.

Lính II

(*Chạy vào ngục*) Có lính quan trấn dạy phải chém đầu tiên nữ Datô.

Xêxilia

(*Quì gối giăng tay*) Ta rất vui lòng vì Chúa đã khẩn gọi đầy tớ Người, ta đã sẵn, mi khá thi hành (*Tên lính chém ba phát không dứt đầu.* Xêxilia quì xuống đất. Tên lính chạy mất. Lúc này

có Đ. T. Phapha và bọn ăn mày đến thăm máu của trinh nữ.)

Xêxilia

(Ngó Đ. T. Phapha Urbanô)

Lạy Đ. T. Cha, việc lập công con đã hoàn thành, còn đôi phút, gần gượng xin Đ. T. Cha thương ban phép lành cho con — Con xin trở kho tàn quý báu ở thế này, là các kẻ khó khăn cho Đ. T. Cha (nói đoạn nhắm mắt đương khi Đ. T. Cha Urbanô làm phép cho người).

Urbanô

(Qui gối ngó Trinh nữ mà rằng)

Hỡi Thánh nữ đồng tình tử đạo, xin vì công nghiệp tử đạo mà khẩn cầu Chúa ban cho Hội thánh được bình an thanh trị, cho đạo thánh Chúa láng ra khắp cả và thế gian.

Thuở sống đã giúp việc Hội thánh nay lên thiên đàng xin gìn giữ Hội Thánh, cho khỏi phong ba bão bùng. Xin giúp tôi cầm lái thuyền Hội thánh mà vào đến bến là thắng trận khởi hoàn.

APOTHEOSE

Dọn cảnh Thiên đàng : Ông thánh Phao-lô, Xêxilia, Valêrianô, Tiburtiô và Maximô đứng trên mây = Ở dưới đất Đ. T. Phapha Urbanô, các bốn đạo, ăn mây ; hát một bài, kẻ trên người dưới mỗi bên một câu. Air ; *Des Elus, éternelle patrie.*

Thiên đàng

1° — Kìa ngày vui nay đã được lên khỏi
hoàn

Ngày nay chúng ta vốn đã phỉ nguyện
Vì được phước nay đã đăng thẳng lên cõi
thiên đình

Ở cõi trời ta vẫn nguyện cho thế gian.

Thế gian

2° — Cúi xin nguyện cho chúng con ở thế
gian này lòng tin cậy Chúa, lòng sốt mến, chẳng
chút mà sai ngoa.

Lòng tin kính Chúa ; xin cầu nguyện cho
chúng tử.

Hầu được ơn được phước, bước lên Thiên
đàng.

Thiên đàng

3° — Lòng chúng ta đây thật dạ xin cùng
Chúa trên trời.

Hầu ban ơn cho chúng tử cứ một lòng mà
làm tôi dốc thờ Chúa rất cao cả oai quờn

Ước trông người ban thưởng công cho chúng
con.

Thế gian

(*Hát câu chót day mặt ra khán giả.*)

Cúi xin Người thương ban ơn lành cho quý
khách.

Hầu vưng giữ đạo Thiên Chúa luôn trăm năm
Hầu hưởng phước muôn muôn đời nơi Thiên
cảnh.

Cầu Quý quan được phước bá niên nơi trần.

(Cúi đầu chào chung)

CHUNG TẤT

Imprimerie de Quinhon

31-8

